

تۆرك يوردى

ناشرى : تۆرك يوردى
مدىرى : جلال ساھر

۱۳۳۳ صاى ۲۱ ۶ كانون اول ۱۳۳۳ يىل ۶ جلد ۱۳ صاى ۱۴۹

۷۴
⑤

ایش ، باشیلجه دوت شعبه آیرلمش در :
(طوقومه جیلیق - دیکیش) مطبخ ، زراعت ،
(مرانفوزلق - چیلنکرلک) .
چوچقلر ، استعدادلرینه کوره ، بو شعبه لره
آیریلرلر .

هردرس ایچین ، چوجفه ، یالکز موادابتدائی
ویریلر . مثلاً طوقومه جیلیق ایچین چوجفه ، ابتدا
یوگ ویریلرک ایپلک یاغاسی سویلر . چوجق آلی
ایله یوکی تمیزلرک وایپلک یاغی ایستر . فقط کوچ ..
معلم ، یوکی ایپلک حالته کتیرمک ایچین قوللانیلان
آلای ، الک ابتدائیسندن صوکنجییه قدر کوستر .
چوجق ، ایپلک یاپار . خواجه ، ویره جکی معلوماتی ،
بواش واسطه سیله ویرر .

(دووهی) ، اصول تربیه سنی ، شیقاغودار .
الفنونیه مربوط اولان مکتبهده ، ۴ - ۱۶ یاشنده کی
مختلط چوچقلر اوزرنده تطبیق ایتدی .

ایش مکتبلری ، المانیایه ، مونخ مکتبی مدیری ،
اعاظم علمادان (Verschesteiner) طرفندن ،
تعدیلاً ، نقل اولندی . مشارالیه ، مستقبل مکتبی ،
حیات مدنی و اجتماعی اوجاگی کورمک ایستر . یونک
ایچین یوگونکی کتاب (liuresque) مکتب
(Buchschule) ک ایش مکتبی (Arbeitschule)
حالته افراغ ایدلسنی تئی ایدر .

م . م .

تورک بویوکلری

آقشید = آقشیم . — تورک بکلرندن اولوب
عباس خلیفه لرندن مقتدرک خدمتته گیرهن ذاتدر .
رمله و سوریه والیسی ایکن میصیر طرفلارینده آله
کیروب اوراده حکومت قورمشدر . (۱۳) سنه
حکومتدن صوگرا (۳۳۴) ده اولمشدر . عدالتی
وعقلی برتورک ایدی .

[آقشید ، آق کوانش دیمکدر ؛ فرغانه حکمدار .
لرینه ده بو عنوان ویریلر . بر طاقیم مؤلفلر آقشید
واخشیدشکانده (الفک ثه سره سیله) حرکه له مشلرسه ده
دوشرو ده کلدر .]

بیله جک ماصه لر آزادی . یونلری بوله مدیفنی کوره ن
مغازه صاحبی اوکا دیدی که : « قورقارم که آرادیفکنز
ماصلر بزده یوق در . سز چوچقلرک ایش ایشلمه سنه
یارایه جق مویله آرایورسکز ، بزده کی مکتب
مویله لرینک هبسی ، ایش ایشلمک ایچون دکل ،
دیکله مک ایچین یاییلمش در . » (دووهی) ، بو
جواب ، دیبور ، اسکی پداغوزی فی تلخیص و تصویر
ایدر . قولاق و کتاب ! ایسته کله روزکارندن باشقه
برشی آسمیه ن یوگونک مکتبلرنده الک چوق قوللانیلان
شی ! حیاته صوصامش چوجفه ، یالکز جانسز
وصفوق کله لر ویریلور . آه ، حیات ، حیات !
اگر حیات ایستورایسه ک حیاته کیره لم . چوجنی ونه
اوله بیله جکنی اوکره نلم . قلبک ضرباتی ، آرزولرینک
چارپدیفنی دیکله لم . اونک عضویت و اخلاقی تعالی
ایتدیره جک بر محیط ایچنه قویالم . اوکرنگ ، اوت
لازم . فقط اولایا یاشامق و حیات واسطه سیله حیاته ده
اوکرنگ الزم . »

(دووهی) ؛ پداغوزینی ، چوجک فطری
تایلاتی ، اتره سی اوزرینه استناد ایتدیرر . (دووهی) یه
کوره معلوماتک حد ذاتنده قیمتی یوق در . یالکز
یپلمک ایچون بیلمامی ؛ بیلکی ، حیاتک برآلتی اوللی .
(دووهی) حقیق حیاتی ، ایش واسطه سیله
مکتبه ادخال ایدر . فی الحقیقه یوگونکی مکتب ، حیات
اجتماعیه دن یک اوزاق در . مکتبی بیره ن کنجلر ،
حیاته انطباق ایده میورلر . بناء علیه جمعیتک مشغول
لیترخی مکتبه ادخال ایله ، مکتب ، جمعیتک کوچک
برموده لی حالته کتیرللی . اووقت مکتبی اکمال ایدن
کنجلر ، حیات حقیقه صحنه سنده شاشیروب قالمزلر .

یونکله برابر ، ایش مکتبلرینک غایه سی ، صنایع
مکتبلری کی ، صنعت آدمی میدانه کتیرمک اولیوب
متفکر یتشدرمک در . فقط بو غایه یه وصول ایچین ،
علی العاده مکتبلرده اولدیفنی کی ، خواجه لرک تقریرندن
عبارت اولان ، سوزده دکل ، ایسه استناد ایدر .
فی الحقیقه درس ، برشی آله ایمکه واسطه اولتی
غایه سیله اولورسه ، چوجنی ده ازیاده علاقه دارایددر .
چوجق ، درسی ، کندینی علاقه دار ایدن بر ایش
ایشلرک اوکره نیور . ایش مکتبلرینک درس پرو
غراملری ، هیچ تلخیص ایدلش اولیوب ، مکتب
رسمیه درس پروغراملرینک عینی در .

آغا سرد. — آغا موالا : هندستانده حکم
سوره‌ن اکبر شاهیک و اوغوللریک زمانلینده وزیرلک
اخش اولان اوچ دانه ذاتک آدیبر .

آلب تکیلی . — غزنه ده [سبکتیکن] اوغو.
 لایسک ساطنتنه عمل آنان ذاتدر . تورک بکارندن
 اولوب آل بویه زمانده ظهورایدن برذاتک آدی ده
 آلب تکیندر .

سبکتکین آل تکینک کولهسی ایدی .

آلتمہ فہامہ . — دہلی حکمدار لونڈندر .

آلب اُطونفا — [دیوان لغات الترك] ده
آواصیر امرشیه سی کین رحکمداردر. قهرمانلردندن در.
تورک میتولورژیسنه عائددر. آفراسیاب اولق احتمالی
وارددر.

آلخې ښانه . — توركلرك افسانه دورينه
عائدر .

كوپوك خانك اوغلى اولوب باباسندن صوگرا
خاقان اولشدر .

آلانفەر . — جىڭىز خانك اونونجى قارىندە
 ابەسىدر . بوقادىن توركلرك (باكر صابى) اكيدىر .
 اوغوز صوبىدن وقورلاس اوياغىندىر . قوجهسى
 اولدوكدن صوكرا اوچ چوقوق دوغورمىش :
 قوجه سىزقادىنك ناصىل چوقوق گىتىردىكى آكلامق
 ايستەين بكارە بعض شىلر كوسترمىش و « بكا شو
 تپەدە كوگدن بر نور آيندى . اونوردن گبە قالمى»
 دىمىش . اونلاردا انسانلار ...

أرغم . — اسكى ماجار بكارندن برىك آيدىر .
نجيب عاصم بك بوكليه ي « [أرغم] دن بوزولش
اوله كر كدر « ديورسه ده دوغرو ده گيلدر .
(دوان لغات الترك) بونك معناسى ادب و كمال
معناسته كوسترييور . حالا ماجار جه ده [أردم]
لباق و خدمت معناسته قوللايدىرمش .

[الادراك لسان الاتراك] صاحبي ابوحيان الأندلسي
[أردم] «تُردوم» شككده حرکه له مش ایسه ده
باکلسدر .

سلفکده قضا سنده داش ایلنده [أرده ملی] اسنده
بر ناحیه مرکزی واردر. عشاقده (عدم) اوغوللری
آدنده بر عالمه وار .

آق بیس . — فاتح حضرتلری زماننده
طاینیمش ندره نردندر . استانبول فتحنده بولونمشدر .
استانبولک بر محلاسته بونک آدی وریشدر .

آق سونقور . — موصلدە حکم سورەن آتا
بكار خاندانىك ، مۇسى بولونان [عمادالدين] ك
باباسيدىر . سلطان ملكشاھك كۈلەسى ايدى . ايلك
دفعە حلب والىسى اولمشدر .

«سونفور» آماجه نوغندن بر قوشدر .
نيكدهده سونفور جامي واردر .

آقابك . — مشهور دمير گورگانك قیزی
وامرمو سانك قادیندر .

آقبرغا . — ايلخانلى پادشاهلاردن كيخاوخانك
بكلرندن بولومان ايلكانك اوغلى و ايلكانلىلر حكومتك
وئسى اولان شيخ حسنك دده سيدر .

آرتىلى . — جىزىرە ھاكىمى جىگرەمىشك اوغلىدىر .
كوچوك اىكەن موصل واليسى اولمش ايسەدە چوق
زمانىمىدا مۇداپىئە مەشىرى .

آمانگي = آسانگي . عباسي خلفه .
لرلیدن لمعهد علی الله زمانده ، موصل والیسی بولونان
تورک بکدر .

آغدرمه . — کیلان طرفلارنده حکم سورهن
آناسکار دندر . «کاستان» ده اسمی کچر .

آلب آرسولہ . — ایران و عراقہ حکم
سورہن بویوک سہلیکلی پادشاہلر نندیر . شرق
آناطولیدہ یزانس قرالی رومانوسی مغلوب واسیر
ایتمشدر . آرسلان یورہ کلی بر پادشاہ ایدی .
[۴۶۵] سنہ سندنہ بر عسکر طرفندن اولدورولمشدر .
«آلب» بگیت دغکدر .

آلپ خانہ . — هندستانک مالوہ قطعہ سندھ
حکومت ایدہن [غوریلرک] ک ایکچی بادشاہیدر.
[۳۰] سنہ حکوتی وازدر . جسور وعادل ایش.
[۸۰۸] دہ تختہ چقمش ، دیورلر ...

آلب آرغونه . — لرستانده حکومت ایدهن
آتا بکارک دردنجی حکمداریدر . هولا کوخانه
ورکی ورهشار .

اسلامنی قبول ایدرک احمد آدنی آلمشدر. [۶۸۳] ده
اولدورولمشدر .

آغرتمه . — آغرتیش شکلرنده حربی بر
اسم اولسه کرکدر. خلیفه المعتد علی الله زمانده شهرت
آلان تورکلردن اولوب اهوآزده والیلکی واردر .
زندیقارله غاوغارلر ایتشدر .

توریا، توری . [orie] . — حضرت داوود
زماننده بو عسکر باشبوغی ایتش . کندیس هیئت
تورکلردن ایدی . «تورات» خان اوغوللردن صایبور [۱] .
حضرت داوودک کونده ردیکی بر محاربه ده اولمش
وقاریسی نکاحله حضرت داووده وارمشدر . قاری ده
هیتیلردن ایدی (به نسیابا = باتیز آبا) در .
سلیمان (ع . م) بوقادیندن دوغمشدر . توری
کلمه سنک اصلنی آکلایق ایچون (۱۹۹۸) سنه سنده
[ژون چه مبهیل jon - cambel] طرفندن انکلیزجه
اولارق نوپورقده باصیدیریلان «هیتیلرک یازی و تارخی»
آندنه کی اثرندن چیقاردیم شو جدولی کوزدن کچیرمک
کافیدر . [۲]

اسکی تورکجه آقادی تورکجه سی هیئت تورکجه سی بوکونکی تورکجه
بوغ، بوخ باق باق باق باق
بار بار بار بار بار
ایپ ایپ ایپ ایپ ایپ
یام خام خام خام یامه - باغ
ار تهری تهری تهری ار - ارکک
گوک گوک گوک قوق
آوری آورو آورو آغیل

جدول داها اوزون ایسه ده بوراده بوقادارجق
یازدم . گریسی [مرعش تاریخنده] در .

آقار، آغار . — آق آت ، بوندن بش
بیك ییل اولینه قادیار یوقاری عراقده حکم سورمش
اولان بویوکجه برتورک اولوسیدر . یدی بیك ییللق
بروارلغه مالک اولان بوتورانی قوم ایلك مدینتک
[۱] عرب لسانی قاعده لرینی یازان کتابلر
« داوودی برواوله یازمقی لازمدر » دیرلر سده

تورکجه ده داوود ایکی واوله یازیلیدر . — ب . آ .
[۲] هیتیلر حقنده تورکجه مزده آک یکی
وآک دوغرو معلومات ویره ن مرعش تاریخیدر .
معارف نظارتجه طبع ایتدیر یله جکدر . — ب . آ .

آفین . = **ارمینی** . = **ارمین** . —
عباسی خلیفه لرندن یدنجی خلیفه معتصم بالله زماننده
باشامش اولان بر تورک بکیدر ؛ خوارزم بکترینک
اوغوللردن ایتش . آناطولیده و ایرانده چوق محاربه لر
ایتش واسلامغه بویوک خدمتلر یامشدر .
« جنک اسبابندن جبهه دیرلر » آبوشقه لغتی . .

آنوره . — [۴۸۷] سنه سنده تخته چیقان
خلیفه [المستکفی بالله] ک آتاسیدر . تورکدر .

اُلماس خانه — اسلامنی قبول ایدن ایتیل
[وولغا] بولغارلری حکمداریدر . بواسمه اسکى
ماچار قیرلرلرندن ده بر ذات کچمشدر .

آلانور هانیم . — [۳۴۵] سنه سنده
اسلامنی قبول ایدن اویغور خانى صاتیق بوغرا
خانیک قیزیدر .

آنوره یکی = **آنوره یکه** . — چنگیز
خانک قیرلرلرنددر .

آلور . — آتیلانک بویوک اوغلینک آدیدر .

آنوره نرم . — (آلتون تهریم) اصلزاده
اولان قادیلرک لقبی ایتش . [دیوان لغات الترک]
أنوشکیمن . — غزنه پادشاهلرندن سلطان
مسعودک وزیریدر .

آرغن . — ایران حکمدارلرندن کیخسرو
زماننده کلش بر تورک خانیدر . « ای پسر تغم
واصل بز رکت واز هر دو اصل کریم الطرفین
ویبوسته ملوک جهانی جدت ملک شمس المعالی قابوس
ابن وشمکیر که نیرد آرغن » — « قابوسنامه » —
کرمان سه لیکلیرندن آرسلان شاهیک وفاتنده
اوغوللری آراسینه دوشه ن غاوغاده سلجوقشاه
طرفنده بولومش اولان بر تورک باشبوغنک آدی
[آرغن بوزاجی] در .

آمرانه . — اوغوزنامه ده آدی کچن برتورک
بکیدر .

أنگوردار اوغور . — هولاکوخانک اوغو-
لرندن اولوب آباقای خاندن صوگرا تخته چیقمشدر .

اورمیه غازی . — عثمانلی پادشاهلرینک
ایکنجیسیدر . بوآده بیلدیرم سلطان بایزید خانک
براولی وار ایدی . بوندن [۱۴۵۰] سنه اول
کلدانسانده کلش اولان بر حکمدارک آدی [اورخان]
ایدی . [تور] آقادر تورکجه سنده شهر معناسنه ایش .
بعض تورک لهجه لرینده ده [اور - our] قلعه لک
صیقینتیلری و بورجاری معناسنه در . شوخالده [اورخان]
شهر حاکمی ویا قلعه حکمداری دیمکدر .

اولور خانومه ، نیلور خانومه . — بر
جوق تاریخیچیلر نیلور شکلده یازیبورلرسده عاشق
باشا زاده [اولور] املاسنده یازیور . بوشکل
تورک لهجه سنه داها موافقدر .
بو قادین یار حصار تکفورینک قیزی واورخان
غازی حضرتلرینک حرمدیر . [۴]

آی دروغری . — سلطان عثمان غازی
حضرتلرینک قارداشلی اولان کوندوز آلیک اوغلیدر .
قویون حصار غاوغاسنده [۷۰۱] ده شهیداولشدر .
آی دروغسه . — آذربایجان آتا بکلرندن
جهان پهلوانک کوله سیدر . جسارت و یگیتلکله شهرت
آلشدر . بر آراق همدان طرفلرینده حکومت سورمشدر .
اوزولوغ . — تورک غللیرینک یوزی صوبی
اولان فارابینک دهده سیدر .

آیمیه بک . — سلطان علاءالدین کبکاد
زماننده آیدین طرفلرینده والی بولونمش واورلرده
فتوحات اجرا ایتمش اولان برداتدر . آیدین ولایتی
وآیدین قصبه سی نونک آدیله آکلیر . بو ذات
صوگرالری استقلالنی اعلان ایتمش و آیدین اوغللری
ساله سنی قورمشدر .

اوز بک . — قبیچاق خانلریندر . روسیه نک
برجوق یرلرینی قیلجیله آچمشدی . [۷۴۳] سنه سنده
اولمشدر . روس بکلری بوکا ویرگی ویرلردی .
ایکنجی سلطان بایزید خان زماننده مصرده بواسمه
برباشبوغ اولوب عثمانلیلرله حرب ایتشدر .

[۴] تکفور - اصل کله فارسیدر . ناجوردی؛
ارمنلره تاقادو شکلده کیرمشدر . روملر تکفور
دیرلر . تورکلر [ته کیر] ه چورمشلر . ب . آ .

ته لرینی آتمش وایلیک دفعه یازی بی - خط میخی بی
قوللانمشدر . آشاغی عراقده ده برباشقه تورک مات
اوطور و یوردی . بوکا «تورات» سنار - سونار و آوروپالیر
سومره نامنی ویرییور . [۳]

ایشته بواکی تورک حکومتی اووقتلر مدنیتده
علوم و فنونده ایجه ایله ری کیتمشلر ایش . کتابلر
یازمشلر ، قانالیر آچمشلر ، رصدخانه لر یازمشلر ، قوله لر
انشا ایتشلر . حتی بابل قوله سنک ایلیک دفعه اولارق
بونلر طرفندن یایلمش اولدیغنی [نابونیدناصیر]
یازدیریور .

مصر یازیلرندن داها قولای و قوللانیشلی اولان
میخ یازیسینی ایجاد ایدن ده بوتورکلردر . بیللرجه
صلح و سکونت ایچنده یاشامشلر وایله ری کیتمشلر
ایش . شرق طرفندن آلامیلرک هجوملرینه اوغرایان
آقادلیر چولرده سرسریانه دولاشان سامی قوملردن
امداد ایسته مشلر . داها دوغریسی بونلری عسکرلکله
آلمشلر . چوله کی کورمدیکلری راحتی بوراده بولان
سامی قوملر آقادوسومره واولسکلرینه دولشلر ویریلرک
الیردن حکومتی آلمشلر . فقط برجوق سنه لر سامی
قوملر آقادوسومره لسانی قوللانمشلر و سامی حکمدارلر
« آقادوسومره حکمداری » عنوانی محافظه ایتشلر .
ملیتچی اولان حامورابی اسمنده بر حکمدار تورک
لسانی و قوانینی قالدیره رق ملی لسانی قبول ایتش
وملی تشکیلات وجوده کتیرمشدر . آثور وکلدان
مدیتلری آقادوسومره مدیتلرینک براوزاتی سیدر .
حکومتلرینی غائب ایدن تورکلر آثوریلرک طللی
واستبدادی یوزندن لسانلرینی ، عادتلرینی ، ملیتلرینی
غائب ایتشلر و چاپوچی اولان سامی قوملر ایچنه قاریشوب
کیتمشلر . شو قیصه یازیلریندن تورکلرک اسکیدن به ری
چوبان بر قوم اولمادیقلری و جاهل بولونمادیقلری میدانه
چیقار صانیرم . تورکلرک اول و آخر جاهل قاله لرینده
مهم عامل اولان شی سامی قوملرک تحکمی و تسلطیدر .
آقادوسومره مدیتلرینی و مأخذلرینی اوکره نک ایسته یلره
[مصرعش تاریخی] فی کوسته ریرم . سوزک قیصه سی
عراق یدی بیک سنه لک بر تورک یوردیدر ؛ تورک
اوجاغیدر .

[۳] [vigouroux] سونفار شکلده تفسیر
ایدیور . سونفار - [چونفار] کله سنک بوزونتوسی
اولسه کرکدر . ب . آ

اُوز بک آغا . — ایکنجی سلطان مراد خان زمانده یاشامش اولان تورک بکرلرندن برزاتک آدیدر .

آیفود آب . — اُرطوغرول غازی حضرتلیله آناطولییه یکن تورک بکرلرندن . اُرطوغرول غازی به چوق یاردیملی دوقوعمدر . آینه کولی فتح ایدن ذات بودر .

[آیقید] آلت معنایه در: حالا عشاق طرفلرنده آیقید کلهسی بومعاده قولانیلیر . آیفود کلهسی یا بومله آلت واسطه معنایه در . ویا [آی] ایله [قوت] کلهلرندن مرکبدر .

ایل آرسره . — خوارزمشاهلر سلالهسندن اولوب ماوراءالنهر طرفلرنده حکومت سورمشد . ثولومی [۵۵۸ هـ] سنهسنددر .

اوغوز شاه . — بوندن تقریباً [۵۹۵ : سنه اول تورکستانده کلش بویوک برتورک خاقانیدر . هر نه قادر افسانه دورینه عاقد ایسهده اوغوز خان اسمی تورکارجیه بویوک برحرمته آکیلماایدیر . چین ، هند ، ایران ، عراق ، سوریه طرفلری ضبط ایله قوجه برخاقانلق قورمش ایش . پایختی تورکستانده [یاس] شهری ایدی . شیخ احمدیسوی حضرتلری بورالیدر .

اوغوز خانک وفاتنده کون خان ، آی خان ، ییلدیز خان ، کورک خان ، داغ خان ، دکیز خان آدلرنده آتی اوغلی قلش ایش . کورک خان عثمانیلرک باباسی ایش . غرب تورککرینه اوغوزلی دیرلر . برطاقیم تاریخچیلر اوغوزخان حضرت ابراهیمله قاریشدیریورلرسهده بونده چوق یاکیلورلر .

برطاقیم اسم سلسلهسی اویدیبرارق عثمانیلری عربستاندن کلش برعرب عشیری شکنده کوسترمک ایسته یمن تاریخچیلره اوغوزخان سامی برسیاولاراق کوسترمک کوچ برشی دهکلدر .

اوغوز کلهسی حالا آناطولی کویلیرنجه اوسلو ووقارلی معنایه اولاراق قوللانیامقددر . «شو چوجوق چوق اوغوز» دیرلرکه اوسلو وآغیر باشلی دیمکدر . «تربیلی اوطور» دییهجک برده چوجوقله «اوز ouse دور» دیرلر .

اوغوز بک . — ایغایل طرفلرنده اوطوران قارساق بکرلرندن اولوب داوودپاشایه اطاعت ایتمشد . کندیسنه استانبولدن خلعت کونده ریلشیدی . اوغوزبک ، اُوز بک ، زهیک کلهلری هپ بر اولسه کرکدر .

اوروج بک . — تیمور تاش پاشانک اوغایدر . آناطولی بکر بکیسی ایدی . ولد چلبی حضرتلری بردرسنده اوروج کلشنک فارسیدهکی [روزه] کله . سندن بوزولش اولدیغی بیان بویورویورلردی . شو حالده بویکه تورکجه دهکسه بیله تورکجه لشمشد . بونکله برابر تورکجهده اوروز ، اوروس کی اسملرده واردر .

اوروج شاه . — قیپچاق خانلرندن اولوب مشهور توقنامش خان طرفندن ملکی آلدن آلینش ایسهده تیمور گورگهانک یاردیمیه تکرار حکومتنه نائل اولمشد .

ارطغر شاه . — هولاکوخان سلالهسنددر . ایلخانیلرک سکزنچی پادشاهیدر . غازان خانک قارداشی ایدی . اولجای مبارک ، مرغوب معنایه در [۵] . اسلام اولدقن صوگرا [محمد خداپنده] اسمنی آتشد .

اولوغ بک . — بویوک جهانگیر تیمورگورگانک طورونی وشاهرخک اوغلیدر . علوم وفنونه آشنا ایدی . ریاضی علملرده واسکی علم هیئته زماننک آک بویوک بر عالمی ایدی . زیمچی مشهوردر وبرنسخهسی استانبولده عاشر افندی کتبخانهسنددر واردر .

[۵] «اولجا» — «اولجای» بویکون قازاق — قیرغیزلردهده قوللانیغی وجهله غنیمت وکارمعنایه در . [«تو» = «تی» = «tig» = «لو» = «لی» اولدیغنه کوره] «اولجایتو» غنیمتلی ، مظفر معنایه کله . —

آیازدر. محمود کاشغری کوله لره [آیاس] دیندیکنی یازیور.

آیک = ریک. — ملك مغز عنوانی
آلان بوذات میصیره حکومت سوردن تورک کوله.
منلریک برنجیسیدر. [۶۵۵هـ] سنه سنده اولدورولشد.
یرینه اوغلی کچمشدر.

ابلاغ. — عباسی خلیفه لرندن معصم زماننده
شهرت بولش اولان برتورکدر. عقل و ذکاسی چوق
یوکسهک ایدی. خلیفه نک امریله [۲۳۵] سنه سنده
اولدورولشد.

ایلکلی. — سلطان اورخان غازی حضرتلریک
زمانی آداملرنددر. جسور و عاقل برذات ایمش.
ماجار، صرب، بوسنه، افلاق قرالریک عسکرلرندن
طوبلانش اولان بر اوردونی بر کیجه باصقیننده
بوزدینی ایچون لالاشاهین باشا طرفندن حسا ایدله رک
آغیلانمشدر.

ایلخان. — جنکیرخانک طورولرندن اولوب
ایرانده موغول حکومتی قوران هولا کوخانه جنکیر
تحتنده بولنان قارداشی [منکو قاآن] طرفندن
ویریلن بر عنوان [انغون] در. بو سوگرا
حکومته آد اولمشدر. شرق توکیو تورکلرندن تومنه
خانه ده بو عنوان ویریلشدی. تورکلر آرکنه قونه
کیرمزدن اول تورکلرک حکمداری بولونان ذاتک
آدی ده ایلخان ایدی.

ایلطان. — هولا کوخانک تورونی کیخاوخانک
آداملرندن ایدی. ایلکانک اوغلونک تورونی امیر
شیخ حسن قوردینی حکومت [ایلکانلی، ایلکانیان]
آدینی ویرمشدی.

ایدره ضرره. — سلطان اورخان غازی
حضرتلریک زمانی آداملرنددر. — دعا وار —

بسم آنری

سمرقندده رصدخانه لر، کتبخانه لر یاپدیرمشدی.
[۳۹] سنه حکم سوردکن سوگرا اوغلی عبد.
اللطیف ایلله اولدورولشد. استقلال ایکی سنه در.
بر سنه سوگرا اوغلی ده باباسنه ایتدیکنی بولش
ویر فداقی طرفندن اولدورولشد. روسلر برآراق
اولوغ بک نامنه هیکل دیکمک ایسته یورلردی؛
بیامه نه اولدی...

اؤزر. — تورکمن بکلرنددر. بویوکسه چلیک
پادشاهی ملکشاها خدمتی واردر.

اوردوج، اوردوج رئیس. — عثمانلی قایدانلریک
بویوکلرندن صاییلیر.

اسپانیا و جینو زلیلری قورقوشدی. [۹۲۴]
سنه سنده بر دکیز محاربه سنده شهید اولمشدر.

اوققای قاآنه. — جنکیرخانک اوچنجی
اوغلودر. ولی عهد بولوندینی ایچون باباسندن سوگرا
تخته چیمش. چینه ده، روسیه ده، لهستانده، ماجارستانده،
ایرانده شانلی محاربه لر ایتمشدر. عدالتی چوق
سودردی. (۱۵) سنه حکومتدن سوگرا [۶۳۹]
سنه سنده اولمشدر. [۶۳۲] سنه سنده قورولتایی
[تالان تپه] ده طوبلانش ویر چوق قرارلر
ویردیرمشدی.

[۲۲۱ هـ] سنه لرینه دوغرو شرقده اوتوران
نیوچی تورکلریک باشبوغلریک آدی ده [اوققای]
ایدی.

اوکتای سرت کافله سیکیلی وشدتلی معنانه در.
عقلای معنانه ده کلیر. — اوغان کله سی ده بواصلدن
اولسه کرکدر؛ جناب حقک تورکجه اسملرنددر.

«اوغان بر بایات کیم قاموقدین اوزا» قودا.
تقوبیلیک...

«بوکون یوز شکر کیم قیلدی اوغانم» آبوشقه
لغتی...

آیاز. — غزنه حکمداری سلطان محمود
سبکتکینک آداملرنددر؛ عقلای بر کیمسه ایمش.
سه چلیک پادشاهی ملکشاهاک بر اوغلنک آدی ده